

**SPORDA AHLAKTAN UZAKLAŞMA:
ANTRENÖRLERİN ETİK DIŞI
DAVRANIŞLARININ ETKİSİ**

Editör

Doç. Dr. Aziz GÜÇLÜÖVER

Yazar

Eyyüp SARIKOL

© Copyright 2022

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da Bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

Bu kitap “Farklı Branş Sporcularının Sporda Ahlaktan Uzaklaşmalarında Antrenörlerin Etik Dışı Davranışlarının Etkisi” adlı tezinden üretilmiştir

ISBN

978-625-8155-02-0

Kitap Adı

Sporda Ahlaktan Uzaklaşma:
Antrenörlerin Etik Dışı Davranışlarının Etkisi

Editör

Aziz GÜÇLÜÖVER
ORCID iD: 0000-0003-1014-5011

Yayın Koordinatörü

Yasin DİLMEN

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Yayıncı Sertifika No

47518

Baskı ve Cilt

Vadi Matbaacılık

Bisac Code

SPO000000

DOI

10.37609/akya.1625

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A Yenışehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Günümüz dünyasında gelişen teknoloji insanları günden güne sedanter yaşam tarzına yönlendirmektedir. İnaktif yaşam tarzına alışan bireyler eklem ağrıları, kardiyolojik rahatsızlıklar, obezite gibi birçok hastalığa davetiye çıkarmaktadırlar. Fiziksel olarak aktif olan kişilerin sadece fiziksel olarak değil aynı zamanda ruhsal ve mental olarak da daha kaliteli bir yaşam sürdürdükleri kaçınılmaz bir gerçektir. Spor bireylerin sosyal, fiziksel ve duygusal anlamda zinde kalmalarını sağlayan ve bununla birlikte bireylerin mental, ruhsal ve sosyal anlamda gelişimi sağlayan bir faaliyet olarak görülmektedir. Bunun yanı sıra spor bireylerin farklılıklarını ortadan kaldırırken aynı zamanda bireysel yetenek ve kapasitelerin farkına varılmasını sağlayan bir olgudur. Sporun bireyleri ve toplumları bir araya getirme ve fırsat eşitliği sağlama anlamında da çeşitli etkileri de bulunmaktadır. Diğer yandan spor ekonomik anlamda da bacasız fabrika olarak adlandırılırken doğrudan veya dolaylı olarak kişi ve kurumlara ekonomik anlamda önemli katkılar sağladığı bilinmektedir. Dünya genelinde popülerliğini kazanmış spor branşlarından oldukça iyi gelir elde edilmesi sporda ki rekabeti oldukça arttırmaktadır. İşte bu rekabet çemberinin de antrenörlerin sporcularını ahlak ve etik çerçevesinde yetiştirmesi oldukça önem arz etmektedir. Yapılan bu bilimsel çalışma bu alanda ulusal ve uluslararası literatüre katkı sağlamak amacıyla yapılmıştır.

Çalışma boyunca bilgi ve birikiminden beni mahrum bırakmayan ve her konuda tarafıma yardımcı olan danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Aziz GÜÇLÜÖVER hocama teşekkürlerimi sunarım. Araştırmam boyunca akademik bilgi ve tecrübeleriyle katkılar sağlayan Sayın Doç. Dr. İlhan ADILOĞULLARI, Sayın Doç. Dr. Fikret ALINCAK, Sayın Dr. Öğr. Üyesi Abdullah YILMAZ, Sayın

Dr.Öğr. Üyesi Murat UYGURTAŞ hocalarıma ve değerli kardeşim Mustafa Furkan Yılmaz' a teşekkür ederim. Akademik hayatımda maddi ve manevi desteklerini benden esirgemeyen, Sayın Prof. Dr. Oğuzhan YONCALIK, Sayın Doç. Dr. Mehmet Ali ÖZTÜRK hocalarıma ve değerli abim Dr. Öğr. Üyesi Ahmet YIKILMAZ'a teşekkürlerimi sunarım. Hayatımın her anında yanımda olan çok kıymetli Babam ve Anneme şükranlarımı, Eşim ve Kardeşime sevgilerimi sunarım.

Saygılarımla
Eyyüp SARIKOL

İÇİNDEKİLER

Önsöz	iii
1. GİRİŞ.....	1
Problem Durumu	4
Problem.....	5
Alt Problemler.....	5
Sınırlılıklar.....	6
Çalışmanın Önemi.....	6
Litaretür Bilgi.....	7
Bireysel Sporlar.....	11
Boks	11
Cimnastik.....	12
Yüzme	13
Tenis	14
Karate Do.....	15
Halter.....	16
Badminton	16
Güreş.....	17
Judo	18
Atletizm.....	19
1.2. Takım Sporları	19
Futbol.....	20
Basketbol.....	22
Hentbol	23
Voleybol	23
Halk Oyunları.....	24
2. Sporcu Ve Antrenör	25
2.1. Amatör Sporcu	26
2.2. Profesyonel Sporcu	26
2.3 Milli Sporcu.....	26
3. Ahlak.....	27
3.1. Ahlaki Gelişim Kuramları.....	28

3.1.1. Psikanalitik Kuram ve Ahlak	29
3.1.2. Davranışçı Kuram ve Ahlak	32
3.1.3. Sosyal Öğrenme Kuramı ve Ahlak	34
3.1.4. Bilişsel Yaklaşım ve Ahlak	36
3.1.4.1. John Dewey'in Ahlak Gelişimi Kuramı.....	36
3.1.4.2. Piaget ve Ahlak Gelişimi Kuramı.....	37
3.1.4.2.1. Dışa bağlı (Bağımlı) Ahlak Dönemi	37
3.1.4.2.2. Özerk (Bağımsız) Dönem	38
3.1.4.3. Kohlberg ve Ahlaki Gelişim Kuramı.....	39
3.1.4.3.1. Gelenek Öncesi Ahlak Düzeyi	41
3.1.4.3.2. Geleneksel Ahlak Düzeyi	42
3.1.4.3.3. Gelenek Sonrası Ahlak Düzeyi	43
3.1.4.4. Carol Gilligan'ın Ahlak Gelişim Kuramı.....	44
3.2. Sporda Ahlak	45
3.3. Sporda Ahlakтан Uzaklaşma	45
3.3.1. Ahlakтан Uzaklaşmanın 8 Mekanizması (Davranış Kalıbı)	47
3.3.1.1. Ahlaksızlığı Meşrulaştırma (Ahlaki Gereğe)	47
3.3.1.2. Örtmeceli Sınıflandırma	47
3.3.1.3. Avantajlı Karşılaştırma	48
3.3.1.4. Sorumluluğun Yer Değiştirmesi	48
3.3.1.5. Sorumluluğun Dağılması	48
3.3.1.6. Sonuçların Saptırılması	49
3.3.1.7. İnsani Özelliklerden Uzaklaşma	49
3.3.1.8. Suça Dayanak Oluşturma	50
3.4. Fair Play	50
3.4.1. Fair Playle İlişkili Bazı Kavramlar.....	51
3.5. Etik	51
3.5.1. Etik Yaklaşımlar.....	52
3.5.2. Etiğin Dayandığı Temeller	53
3.5.2.1. Kozmolojik Temellendirme	53
3.5.2.2. Teolojik Temellendirme	53
3.5.2.3. Antropolojik Temellendirme.....	54
3.5.2.4. Sosyolojik Temellendirme.....	54
3.5.3. Etik Türleri	54
3.5.3.1. Betimleyici Etik	54

3.5.3.2. Normatif Etik	55
3.5.3.3. Meta Etik	56
3.6. Etik ve Ahlak Kavramı Arasındaki Fark	56
3.7. Sporda Etik	57
3.8. Sporda Etik İlkeler	57
3.8.1. Sporcu Etik İlkeleri	58
3.8.2. Antrenör Etik İlkeleri	59
3.8.3. Spor Yöneticisi Etik İlkeleri	59
3.8.4. Hakem Etik İlkeleri	59
3.8.5. Spor Yazarı Etik İlkeleri	60
3.8.6. Spor Seyircisi Etik İlkeleri	60
3.8.7. Spor Bilimcilerin Etik İlkeleri	61
3.9. Sporda Etik Dışı Davranışlar	61
3.9.1. Doping	62
3.9.2. Şiddet	64
3.9.3. Şike	65
3.10. Sporda Etik Alanında Yapılmış Çalışmalar	66
2. GEREÇ-YÖNTEM	67
2.1. Araştırmanın Modeli	67
2.2. Evren ve örneklem	68
2.3. Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Araçları	68
2.3.1. Sporda Ahlaktan Uzaklaşma Ölçeği Kısa Formu (SAÜÖ)	68
2.3.2. Antrenörlerin Etik Dışı Davranışları ile İlgili Sporcu Algısı Ölçeği (AEDÖ)	69
2.4. Verilerin Analizi	69
3. BULGULAR	71
3.1. Tanımlayıcı Analizler	71
3.2. Araştırmaya İlişkin Hipotezler	75
4. TARTIŞMA VE SONUÇ	91
Kaynakça	99
Ekler	119

KAYNAKÇA

- Açıkada C., Hazır T., Aşçı A., Şahin R. (1997). Eski ve Yeni Oyun Kurallarının Hentbol Oyun Yapısına Getirdiği Farklılıklar ve Metabolik Cevapları. *Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 3 (8), 9-17.
- Açıkada, C., Hazır, T., Aşçı, A., Turnagöl, H., Aşçı, A. (1999). Bir ikinci lig futbol takımının sezon öncesi hazırlık döneminde fiziksel ve fizyolojik profili. *Futbol Bilim ve Teknolojisi Dergisi*, 1. 14-20.
- Ağbuğa, F. (2018). Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin etik değerlere sahip olma düzeylerinin incelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Alpay (2016). Karate sporcularının sürekli kaygı düzeyleri, duygusal zekâ ve kişilik özelliklerinin çeşitli değişkenlere göre belirlenmesi. (Yüksek Lisans Tezi). Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenliği Bilim Dalı. Bartın.
- Akbuğa, T. (2018). Ortaöğretimde okul takımlarında oynayan öğrencilerin ahlaki karar alma tutumlarının araştırılması. (Yüksek lisans tezi). İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Akgül D.B. (2014). Basketbol Oyun Bölgelerine Göre Oyuncuların Bazı Fiziksel ve Fizyolojik Özelliklerinin Karşılaştırılması. Haliç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.
- Akıncı, A. Y. (2020). Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüklerinde Görev Yapan Antrenörlerin Etik Liderlik Algısının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Spor Eğitim Dergisi*, 4(2), 131-140.
- Akoğlu, H. E., Ayyıldız, E., & Sunay, H. (2019). Uluslararası spor organizasyonlarına katılan sporcuların sporda ahlaktan uzaklaşma ve sportmenlik davranışlarının incelenmesi. 2. *Dünya Spor Bilimleri Araştırmaları Kongresi, Manisa/Türkiye*.
- Albouza, Y., D'Arripe-Longueville, F., Corrion, K. (2017). Role of resistive self-regulatory efficacy and moral disengagement in the relationship between values and aggressiveness in athletes. *International Journal of Behavioral Research and Psychology*, 5, 209-217.
- Amedahe, F. K., & Owusu-Banahene, N. O. (2007). Sex differences in the forms of aggression among adolescent students in Ghana. *Research in Education*, 78(1), 54-64.
- Amman, M. T. (2000). Spor sosyolojisi. Sporda Sosyal Bilimler. İstanbul: Alfa Yayınları.

- Arıpınar, E; Donuk, B. (2011). Spor Yönetim ve Organizasyonlarında Etik Yaklaşımlar Fairplay. Ötüken Yay. İstanbul, 2011.
- Aroso, J, Rebelo, N., & Gomes-Pereira, J. (2004). Physiological Impact Of Selected Game-Related Exercises. *Journal Of Sports Sciences*, 22, 522.
- Arslan, B. (2018). Examination of Moral Decision-Making Attitudes of Bocce and Darts Athletes in Turkey. Master's Thesis. Bartın University Education Teaching Science of Physical Education and Sport, Bartın.
- Arslan, F, Ziyagil, M. A., & Bastik, C. (2018). Examination of Moral Decision-Making Attitudes of Elite Male Basketball Players and Wrestlers According to Variables of Sport Experience and Mother, Father Education. *Universal Journal of Educational Research*, 6(3), 378-385.
- Aslım, M. (2007). Modern Toplumda Sporun İşlevi Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara.
- Austrian, S. G. (2008). Adolescence. In S. G. Austrian (Ed.), *Developmental theories through the life cycle* (pp. 79-131). New York: Columbia University Press
- Aydın, İ. P. (2002). Yönetmel Matematik ve Örgütsel Etik. Pegem Yayıncılık. (s 5).75.
- Aydın, M. Z. (2003). Ahlâk öğretiminde örnek olay incelemesi yöntemi. Nobel Yayınları.
- Bandura A (1986). *Social Foundations of Thought and Action: A Social Cognitive Theory*. Englewood Cliffs, NJ, Prentice-Hall.
- Bandura A. (2000). *Self-Efficacy: The Exercise Of Control*. New York: W. H. Freeman and Company, 54-67.
- Bandura, A. (1991). Social cognitive theory of moral thought and action. In W.M. Kurtines & J.L. Gewirtz (Eds.), *Handbook of moral behavior and development: Volume 1: Theory* (pp. 45-103, 71-129). Psychology Press, NY: Taylor and Francis.
- Bandura, A. (1991). Social cognitive theory of self-regulation. *Organizational behavior and human decision processes*. 50(2), 248-287.
- Bandura, A. (1999). Moral disengagement in the perpetration of inhumanities. *Personality and social psychology review*. 3(3). 193-209.
- Bangsbo J, Nørregaard L, Thorsøe F (1991). Activity profile of competition soccer. *Can J Sports Sci Jun*; 16 (2): 110-6.

- Bartholomew, K., Ntoumanis, N., and Thøgersen-Ntoumani, C. (2009). A review of controlling motivational strategies from a Self-Determination Theory perspective: implications for sports coaches. *International Review of Sport and Exercise Psychology*. 2. 215-233.
- Başer, E. (1998). Uygulamalı spor psikoloji. Ankara: Bağırhan Yayınevi.
- Beauchamp, T.L. (1991) Philosophical Ethics: A nlntrouction to Moral Philosophy (2nd ed.), New York: McGraw-Hill.
- Boardley, I. D., & Kavussanu, M. (2008). The moral disengagement in sport scale-short. *Journal of sports sciences*. 26(14). 1507-1517.
- Boardley, I. D., & Kavussanu, M. (2011). Moral disengagement in sport. *International Review of Sport and Exercise Psychology*. 4(2). 93-108.
- Boardley, I.D., Kavussanu, M. (2007). Development and validation of the moral disengagement in sport scale. *Journal of Sport and Exercise Psychology*. 29(5). 608-628.
- Boardley, I.D., Kavussanu, M. (2010). Effects of goal orientation and perceived value of toughness on antisocial behavior in soccer: The mediating role of moral disengagement. *Journal of Sport and Exercise Psychology*. 32(2). 176-192.
- Bompa, (1986). Sporda zihinsel antrenmanın önemi ve ferdi milli sporcuların zihinsel antrenman bilgi ve uygulama düzeylerinin tespiti. (Yüksek Lisans Tezi). Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı. Niğde.
- Bölükbaşı T. (2020). Voleybolda 2x2, 3x3 Ve 4x4 Tam Saha Oyunlarına Verilen Fizyolojik Cevaplar Ve Teknik Analiz Sonuçlarının Karşılaştırılması. (Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Antrenman ve Hareket Anabilim Dalı. Denizli.
- Bülent, Ç. (2002). Medya ve Etik. Ankara: İmge Kitap evi.
- Campano, J.P., & Munakata, T., (2004), Anger And Aggression Among Filipino Students. *Adolescence*. 39 (156). 757-764.
- Caz, Ç. (2019). Antrenörlerin Sergilemiş Olduğu Etik Dışı Davranışların Sporcu Gözüyle Değerlendirilmesi. *Gelecek Vizyonlar Dergisi*. 3(1). 20-25.
- Celep, C. (2004). Meslek olarak öğretmenlik. Ankara: Anı yayıncılık.
- Certel, Z.Alkış, A.& Gürpınar, B. (2018). Antrenörlerin mesleki etik ilkelere uyma düzeylerinin antrenör ve sporcu gözüyle değerlendirilmesi. *Akdeniz İnsani Bilimler Dergisi*. 8(2). 223-231.

- Cevzici, A. (2002). *Etiğe Giriş*. İstanbul Paradigma Yay.
- Cevzici, A. (2007). *Felsefe*. İstanbul: Sentez Yayıncılık.
- Charles, A. (1999). Bucher, Deborah Wuest; *Foundations of physical education exercise and sport* (p. 22). Newyork: McGraw-Hill Companies.
- Corrion, K., Long, T., Smith, A. L., d'Arripe-Longueville, F. (2009). "It's not my fault; it's not serious": Athlete accounts of moral disengagement in competitive sport. *The Sport Psychologist*. 23(3). 388-404.
- Çağdaş, A. ve Seçer, S. (2002). *Çocuk ve ergende sosyal ve ahlak gelişimi*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Çağdaş, C. A. Z.(2019). Antrenörlerin Sergilemiş Olduğu Etik Dışı Davranışların Sporcu Gözüyle Değerlendirilmesi. *Gelecek Vizyonlar Dergisi* (fvj: Future Visions Journal) 3(1). 20-25. doi: <http://10.29345/futvis.65>
- Çağlayan, N. (2011). *Bireysel ve takım sporu yapanlar ile spor yapmayan bireylerin benlik saygısı puanlarının karşılaştırılması*. (Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Çakır, H. İ. (2014). Liseler arası müsabakalara katılan sporcu öğrencilerin saldırganlık durumlarının araştırılması (Rize ili örneği). (Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi. Kütahya.
- Çakmak M. (2007). *Amatör boks II*. İstanbul: Cömertler Matbaacılık A.Ş.
- Çam, Z., Çavdar, D., Seydoğulları, S., & Çok, F. (2012). Ahlak gelişimine klasik ve yeni kuramsal yaklaşımlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*. 12(2). 1211-122.
- Çapan, A. (2005). 3–11 yaş çocuklarının ahlak gelişimlerinin Piaget'nin ahlaki gelişim kuramına göre incelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Çavdar, G. (2019). *Kadın Futbolcuların Sportmenlik Yönelimleri Ve Sporda Ahlaktan Uzaklaşma Mekanizmalarının Farklı Değişkenlere Göre Değerlendirilmesi* (Doctoral dissertation, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü (Beden Eğitimi ve Spor)).
- Çelebi Ş. (2008). Yüzme antrenmanı yaptırılan 9–13 yaş gurubu ilköğretim öğrencilerinde vücut yapısal ve fonksiyonel özelliklerinin incelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi.
- Çelik, B. (2016). Üniversite 1. sınıf öğrencileri ile ortaokul 6. sınıf öğrencilerinin ahlak gelişimlerinin karşılaştırılması (Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Çeviker, A. (2013). Ankara Amatör Süper Lig Futbolcularının Antrenörlerinde Gözlemledikleri Etik ve Etik Dışı Davranışlar, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*.
- Çeviker, A. (2017). Bedensel engelli spor kulüplerinde görev yapan antrenörlerin, antrenörlük mesleki etik ilkelere uyma düzeylerinin belirlenmesi. (Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Ankara.
- Çırak, K. (2006). Üniversite öğrencilerinin ahlaki yargı yetenekleri ve ahlaki yargı yetenekleri ile kendini gerçekleştirme düzeylerinin karşılaştırılması. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Adana.
- Çiftçi, M. (2008). Disiplin cezası alan ve almayan lise öğrencilerinin ahlaki yargı yetenekleri bilişsel çarpıtmaları ve empatik becerilerinin karşılaştırılması. *Yayımlanmamış Doktora Tezi*. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Erzurum.
- Çileli, M. (1981). 14-18 yaşları arasındaki öğrencilerde ahlaki yargının zihinsel gelişim psikolojisi yaklaşımı ile değerlendirilmesi. (Doktora Tezi). AÜ Eğitim Fakültesi. Ankara.
- Çitemel, N. (2010). Lisansüstü öğrencilerin ahlaki yargı yetenekleri ile psikolojik belirtileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Sakarya.
- Çumralgil, B; Görücü, A.(2007). Örgütlenme Yönetim Biçimleriyle Spor. Konya: Selçuk Üniversitesi Yayını.
- De Mey, L. and Schulze, H. J. (1996). Indoctrination and moral reasoning: A comparison between Dutch and East German students . *Journal of Moral Education*, 25(3), 309- 323.
- Demirci, (1995). Güreş eğitim merkezlerindeki güreşçilerin depresyon, kaygı ve stres düzeylerinin incelenmesi (Yüksek Lisans Tezi). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Muğla İli Örneği.
- Diker G., Özkamçı H., Kül S. (2011). Genç futbolcularda sabit alanda, kontrol pas ve serbest oyun ile oynanan 4*4 küçük saha alıştırmalarının kalp atım hızı ve topla buluşma sayısı üzerine etkisi. *SPOR-METRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 9 (3): 105-110.
- Doğan. (2003). Çabukluk ve süratte devamlılık çalışmalarının karate sporunda performansa etkileri. (Yüksek Lisans Tezi) Haliç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı. İstanbul.

- Doğan, O. (2004). Spor Psikolojisi Ders Kitabı. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Yay.
- Doğar, Y. (1997). Türkiye’de spor yönetimi. Malatya: Öz Akdeniz Ofset.
- Doğru, M. (2019). *Spor yapan ve yapmayan ortaokul öğrencilerinin benlik algısının ahlaki karar alma tutumlarına etkisinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Balıkesir Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Balıkesir.
- Dolaşır S. (2005). Antrenörlerin Mesleki Etik İlkelerine Uyma Düzeylerine İlişkin Antrenör ve Sporcu Görüşleri. (Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi. Ankara..
- Dolaşır TS. (2006). Antrenörlük Etiği. (Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu. Eskişehir.
- Dolaşır-Tuncel, S., Büyüköztürk, Ş.(2009). Antrenörlerin Mesleki Etik İlkeleri Nelerdir? Nasıl Ölçülür? Ölçek Geliştirme: Ölçeğin Geçerlik ve Güvenirliği. Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi. 7(4). s.159-168.
- Durak, N. (2011). Gelenek ve modernite etkileşimi bağlamında spor etiği. *Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*. (27). 43-63.
- Durmaz, M., Şener, O. A., & İmamoğlu, O. Spor Fakültesi Öğrencilerinde Ahlaktan Uzaklaşma Eğilimleri. 2. *Uluslararası Herkes İçin Spor ve Wellness Kongresi*. s.638,2019.
- Efe M., Öztürk F, Koparan Ş., Şenışık Y. (2008). 14-16 Yaş Grubu Erkeklerde Voleybol Çalışmalarının Sosyal Yetkinlik Beklentisi ve Atılganlık Üzerine Etkisi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 21 (1). 69-77.
- Eitzen SD.(1993). Ethical Dilemmas in Sport. Sport in Contemporary Society and Anthology. Ed: Louise H. Waller. New York: St. Martin’s Press.
- Eitzen, S. D. (2006). Fairandfoul. USA: Rowman & Little field Publishers, Inc.
- Eler S, Bereket S, (2001). Elit Türk ve yabancı hentbolcuların motorik ve fizyolojik parametrelerinin karşılaştırılması. *Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. Cilt: VI. Sayı: 4. 46-48.
- Erathlı Şirin, Y , Metin, M , Bilir, F . (2020). Sporcuların etik liderlik ve etik iklim algılamaları: Kahramanmaraş amatör futbol liglerinde bir araştırma. *Journal of Politics Economy and Management*. 3(1). 75-85. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/jopem/issue/55109/746142>

- Erkal, M. (1978). *Sosyolojik Açından Spor*. İstanbul: Kutsun Yayınevi
- Erkal, M. E., Güven, Ö., & Ayan, D. (1998). *Sosyolojik açıdan spor*. Der Yayınları.
- Erkal, M.(1982). *Sosyolojik Açından Spor*, Filiz Kitapevi, İstanbul.
- Ersanlı, K. (2010). *Davranışlarımız, gelişim ve öğrenme*. Eser Matbaası
- Erşan, E.E., Doğan, O. ve Doğan, S. (2009). *Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin saldırganlık düzeylerinin sosyo-demografik açıdan değerlendirilmesi*. *Cumhuriyet Tıp Dergisi*. 31. 231-238.
- Esentürk, O.K., İlhan, E.L., ve Çelik, O.B., (2015). Examination of high school students' sportsmanlike conducts in physical education lessons according to some variability. *Science. Movement and Health*. 15 (2, Supplement): 627-634.
- Esmer O, Karakulak İ. (2020). *Spor Lisesi Futbol ve Hentbol Takımı Oyuncularının Seçili Fiziksel ve Motorik Özelliklerinin İncelenmesi*. *International Journal of Contemporary Educational Studies*. 6 (1). 222-232.
- Eroğlu (1988). *Türk halk oyunları ile ilgilenen bireylerin halk oyunlarına yönelik sebepleri*. (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı. Konya.
- Fair play in sport.(2002). S. Loland içinde, Fair play in sport (s. 18). London: Roudledge.
- Fleming, J. S. (2006). Piaget, Kohlberg, Gilligan, and others on moral development. Retrieved August 12, 2011, from <http://swppr.com/Textbook/Ch%207%20Morality.pdf>
- Friedman, W., Robinson, A. B., & Friedman, B. L. (1987). Sex differences in moral judgments? A test of Gilligan's theory. *Psychology of Women Quarterly*, 11, 37-46.
- Gander, M., & Gardiner, H. (2010). *Çocuk ve ergen gelişimi* (çev. A. Dönmez). Ankara: İmge Kitabevi.
- Gençtürk, G., Colakoglu, T., & Demirel, M. (2009). Elit sporcularda doping bilgi düzeyinin ölçülmesine yönelik bir araştırma güreş örneği. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 3(3). 213-221.
- Gilligan, C. (2003). Hearing the difference: Theorizing connection. *Anuario de Psicologia*. 34 (2). 155-161.
- Girginer, N., Aydın, S., Çavdar, Z., (2006). *Üniversite Öğrencilerinin Sporda Şiddet Konusuna Yaklaşımları: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi ve Anadolu Üniversitesi Öğrencilerine Yönelik Bir Uygulama*

- lama. Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 7(2): 1-30.
- Gökççek, S., (2015). Ortaöğretim Kurumlarında Spor Yapan ve Yapmayan Öğrencilerin Saldırganlık Tutumlarının Araştırılması (Samsun İli Örneği). (Yüksek lisans tezi). Dumlupınar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Gökdemir, (2000). Güreş eğitim merkezlerindeki güreşçilerin depresyon, kaygı ve stres düzeylerinin incelenmesi (Yüksek Lisans Tezi). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Muğla İli Örneği.
- Görgülü,R., Adiloğulları, G.E., Tosun, Ö.M., Adiloğulları, İ.(2018). Pro-sosyal ve antisosyal davranış ile sporcu kimliğinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi, 9(3),147-161.
- Görgüt, İ., & Tuncel, S. (2017). Adaptation of sport character scale to turkish. Spormetre. 15(3). 149-156.
- Gözener. (2008). Muhasebe meslek mensuplarının etik yaklaşımları ile hılye yönelme eğilimleri arasındaki ilişkiye yönelik bir araştırma. (Yüksek Lisans Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı. Ankara.
- Grossing, S. (1992). Beden Spor Hareket. (Çeviren, A. Orhun ve M. Sayın) I. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu.19-21 Aralık 1991. Meb Basımevi.
- Grössing, S. (1991). Beden-spor-hareket. 1. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu (19-21 Aralık, İzmir) Bildiri Kitabı. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Okul İçi Beden Eğitimi Spor ve İzcilik Dairesi Başkanlığı. 47-54.
- Guvendi, B., & Isim, A. T. (2019). Moral Disengagement Level of Team Athletes Depending on Unethical Behaviors They Perceived from Their Coaches. Journal of Education and Learning, 8(4), 83-92.
- Güler, D., Gökdemir, K., Günay, M. (2004). Türkiye’de Üniversitelere-rası Spor Oyunlarına Katılan Futbolcuların Ergojenik Yardımcılar Hakkındaki Bilgileri ve Kullanma Düzeyleri, Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi. Cilt:9. Sayı:3. Ankara. s.37-78
- Gülfem Sezen-Balçıklanlı. (2009). Profesyonel Futbolcuların Fair Playe Yönelik Davranışları ile Empatik Eğilim Düzeyleri Arasındaki İlişki. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Ankara.

- Güllü, S. (2018). Sporcuların Antrenör-Sporcu İlişkisi ile Sportmenlik Yönelimleri Üzerine Bir Araştırma. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 16(4). 190-204.
- Gündoğdu, R., (2010). 9. Sınıf Öğrencilerinin Çatışma Çözme, Öfke ve Saldırganlık Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 19(3) 257-276.
- Güner, B.Ç., (2006). Takım Sporları ve Bireysel Sporlar Yapan Sporcuların Saldırganlık Düzeylerinin İncelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Samsun.
- Gürbüz, H. (2019). İstanbul ilinde bireysel sporlar ile takım sporları yapan 12-16 yaş öğrencilerin atılgnlık düzeylerinin karşılaştırılması. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.
- Gürpınar B. Kurşun S. (2013). Basketbolcuların ve futbolcuların sportmenlik yönelimleri. *Mediterranean Journal of Humanities*. 3(1). 171-176.
- Gürpınar, B. (2015). Sporda ahlaktan uzaklaşma ölçeği kısa formunun Türk kültürüne uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Ankara Üniv Spor Bil Fak*. 13(1). 57- 64.
- Gürpınar, B. (2015). Sporda ahlaktan uzaklaşma ölçeği kısa formunun türk kültürüne uyarlanması: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Ankara Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi*. 13(1). 57-64. https://doi.org/10.1501/Sporm_0000000269.
- Gürsoy E. (2007). Edirne'de Orta Öğretimdeki Sporcu Öğrencilerin Sportif Tercihlerini Etkileyen Sosyo-Ekonomik Faktörler. *Gazi Üniversitesi*.
- Güven Ö, Öncü E (2012). Antrenörlerin etik dışı davranışları ile ilgili sporcu algısı ölçeğinin geliştirilmesi 1. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. X(2): 67-75.
- Güvendi, B., & Işım, A. T. (2019). Moral Disengagement and Aggression in Fight Sport Athletes. *Journal of Education and Training Studies*. 7(7). 118-123.
- Güvendi, B., & Keskin, B.(2020). Sporcuların antrenörlerinden algıladıkları etik dışı davranış algısına göre saldırganlık ve öfke davranışlarının incelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*. 5(2). 134-145.

- Güvendi, B., Türksoy Işım, A. (2019). Moral Disengagement Level of Team Athletes Depending on Unethical Behaviors They Perceived from Their Coaches. *Journal of Education and Learning*. 8(4). 83-92.
- Güvendi, B., Türksoy, A., Keskin, N., Altıncı, E. E., & Şahin, S. (2016). Antrenörlerin mesleki etik ilkelere uyma düzeyleri ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası Hakemli Psikiyatri ve Psikoloji Araştırmaları Dergisi*. pp.43-61.
- Hanula D, Narth T. (2001). The Swim Coaching Bible. Human Kinetics. America, s:21.
- Hatunoğlu, H. (2003). Farklı ahlaki gelişim düzeylerinde bulunan üniversite öğrencilerinin kendilerinin ve toplumun ahlak düzeyini değerlendirmeleri ve psikolojik belirtileri düzeylerinin karşılaştırılması. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Erzurum.
- Haynes, F. (2002). *The ethical school: consequences, consistency and caring*. Routledge.
- Hodge, K., Hargreaves, E.A., Gerrard, D., Lonsdale, C. (2013). Psychological mechanisms underlying doping attitudes in sport: Motivation and moral disengagement. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 35(4), 419-432.
- Hoff, J., U. Wisloff, L.C. Engen, O.J. Kemi, and Helgerud J. (2002). Soccer-Specific Aerobic Endurance Training. *Br. J. Sports Med.* 36: 218– 221.
- Holmann, W., Liesen, H., et.al. (1981). Zur Höchst-Und Dauer Leistungsfähigkeit Deutschen Fussballs Putzen Spieler. *Deutsche Zeitschrift für Sport Medizin*, 5,1: 13-120.
- Hotelling, K., & Forrest, L. (1985). Gilligan's theory of sex-role development: A perspective for counseling. *Journal of Counseling Development*. 64. 183-186.
- İnal AN, 2008. Spor kulüplerinde spor yöneticiliği. Erişim tarihi, 08 Mayıs 2020. Erişim adresi, <http://yenimakale.com/spor/481-spor-kuluplerinde-spor-yoneticiligi>
- İnal, A.N.(2003) *Beden Eğitimi ve Spor Bilimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Jaffee, S., & Hyde, J. S. (2000). Gender differences in moral orientation: A meta- analysis. *Psychological Bulletin*. 126 (5). 703-726.
- İz, B. (2009). Kohlberg'in bilişsel ahlak gelişimi kuramına göre hemşire

- öğrencilerin ahlaki yargı yeteneklerinin belirlenmesi. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. İzmir.
- Jones, B. D., Woodman, T., Barlow, M., Roberts, R. (2017). The darker side of personality: Narcissism predicts moral disengagement and antisocial behavior in sport. *The Sport Psychologist*. 31(2). 109-116.
- Kabamba, C. and Bailey, J. (2011). Personality Differences Among Team and Individual Sport Athletes. *Randolph College Sport Preferences*. 1. 2-17.
- Kafalı, S., Hünkar, İ., Keçeci, O. ve Demiray, E., (2017). Bireysel Spor ve Takım Sporunu Yapan Sporcuların Saldırganlık Düzeylerinin Araştırılması. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 10(50): 386-390.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1999). *Yeni insan ve insanlar: Sosyal psikolojiye giriş*. İstanbul: Evrim Yayınevi.
- Karakoç, Ö., Yüksek, S., Aydın, AD., Karakoç, B., Yetiş, Ü., Baydil, B.(2011). Milli Takım Düzeyindeki Erkek Judocuların Kulüp Antrenörlerinde Gözlemledikleri Etik Dışı Davranışlar. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 19(1). s.321-332.
- Kat, H. (2009). Bireysel Sporcularla Takım Sporcularının Stres Düzeyleri ve Problem Çözme Becerilerinin Karşılaştırılması. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Kayseri.
- Kavussanu, M. (2008). Moral behaviour in sport: A critical review of the literature. *International Review of Sport and Exercise Psychology*. 1(2). 124-138.
- Kavussanu, M. (2016). Moral disengagement and doping. In V. Barkoukis, L. Lazuras, & H. Tsorbatzoudis (Eds). *The psychology of doping in sport* (pp. 151-164). New York: Routledge.
- Kaya, E.Ö., (2010). 18-25 Yaş Arası İşitme Engelli Sporcuların Stres ve Saldırganlık Düzeylerinin İncelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kaya, Y.(2000). Güreş Eğitim Merkezlerinde Eğitim Gören 12-14 Yaş Güreşçilerin Antrenörleri İle İlişkilerindeki Motivasyonel Faktörlerin İncelenmesi. I.Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Kongresi. 2. s.323-334.
- Keskin, C., (2015). Liseler Arası Müsabakalara Katılan Sporcu Öğrencilerin Saldırganlık Durumlarının Araştırılması (Zonguldak -Kozlu Örneği). (Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

- Kırhan, A. (2007). Üniversite öğrencilerinin tematik televizyon kanal tercihleri kullanımlar ve doyumlar kuramı-sosyal öğrenme kuramı çerçevesinde Maltepe Üniversitesi'nde bir çalışma (Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Koca B. (2014). Cimnastik, yüzme ve atletizm branşlarında yarışmalara katılan 12 yaş çocukların motor özelliklerinin karşılaştırılması. (Yüksek Lisans Tezi). Haliç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı. İstanbul.
- Koç, Y., ve Güllü, M., (2017). Lise Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Spormetre*. 15(1): 19-30.
- Kohlberg, L. (1971). Ahlaki gelişimin aşamaları. Ahlaki eğitim. 1 (51). 23-92.
- Kohlberg, L. (2008). The development of children's orientations toward a moral order I. sequence in the development of moral thought. *Human Development*. 51 (1). 8-20.
- Kohlberg, L. Continuities in Childhood and Adult Moral Development Revisited, *Life-Span Developmental Psychology: Personality and Socialization*, Academic Press. 1973; 179-204.
- Korkmaz, İ. (2004). Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi. Ankara: Pegem A Yayınları. 116-123.
- Kovacsik R, Soós I, de la Vega R, Ruiz-Barquín R, Szabo A. Passion and exercise addiction: Healthier profiles in team than in individual sports. *Int J Sport Exerc Psychol* [Internet]. 2018;1-11. Available from: <https://doi.org/10.1080/1612197X.2018.1486873>
- Kuş,2000, akt. Tekin,(2016) Devşirme SporcularınTürkAtletizmine Olan Etkilerinin İncelenmesi (Yüksek Lisans Tezi). Eğitim Bilimleri Enstitüsü Burdur İli Örneği.
- Kürkçü ve Özdağ, (2005). Güreş eğitim merkezlerindeki güreşçilerin depresyon, kaygı ve stres düzeylerinin incelenmesi (Yüksek Lisans Tezi). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Muğla İli Örneği.
- Kyte, R. (1996). Moral reasoning as perception: A reading of Carol Gilligan. *Hypatia*, 11 (3), 97-113.
- Lamberton, L. ve Minor, H. L., (1995). *Human Relations: Strategies for Success*. (Çev. İ. Pehlivan). Irwin Rirror Press. Chicago. 334.

- Lancelotta, G.X. & Vaughn, S., (1989). Relation between types of aggression sociometric peer and teacher perception. *Journal of Educational Psychology*. 81(1): 86-90.
- Lippi, G., Franchini, M., Guidi, C., G. Doping In Competition or Doping In Sport. *British Medical Bulletin*, 2008;86:95-107.
- Lucidi, F., Grano, C., Leone, L., Lombardo, C., Pesce, C. (2004). Determinants of the intention to use do in substances: An empirical contribution in a sample Italian adolescents. *International Journal of Sport Psychology*, 35(2), 133-148.
- Marcello F., Rampinini E, ve Bangsbo. J. (2009). High İntensity Training İn Football *International Journal of Sports Physiology and Performance*, , 4, 291-306.
- Manfred,(1979).Judo 2018 Gençler Türkiye Şampiyonasında Erkekler Katagorisinde Dereceye Giren Tüm Sporcuların Maç Kazanma Analizleri (Yüksek Lisans Tezi).Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü İstanbul İli Örneği.
- Marçıl, B. (2012). Öğrenci ahlakı açısından cinsiyet farklılıkları: Kadınlar daha mı ahlaklıdır?. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Mengütay, S. (1988). Artistik Cimnastik Temel Eğitim Devresi Çalışmalar. Baskı/Tekel Ambalaj İşletmesi. Kasım
- Milgram S (1974). Obedience to authority: An experimental view. New York: Harper & Row.
- Milgram, S. (1974). Compliant subjects.(book reviews: obedience to authority. an experimental view). *Science*. 184. 667-669.
- Miller, B.W., Roberts, G.C., & Ommundsen, Y. (2004). Effect Of Motivational Climate On Sportspersonship Among Competitive Youth Male And Female Football Football Players. *Scandinavian Journal Of Medicine & Science İn Sports*. 14(3): 193-202.
- Mohr M, Krusturup P, Bangsbo J. (2003). Match performance of high-standard soccer players with special reference to development side between 10m and 20m) with a 25-second walk of fatigue. *J Sports Sci Jul*; 21 (7): 519-28.
- Muratlı, S. (2007). Antrenman bilimi yaklaşımıyla çocuk ve spor. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Ntvspor.net, (2014). İlk şike ne zaman yapıldı, <http://www.ntvspor.net/haber/diger-sporlar/105978/ilksike-ne-zaman-yapildi>, Erişim. 13.10.2020

- Omosegaard (1996). Genç milli badmintoncular ile amatör badmintoncuların bazı, güç, kuvvet ve çeviklik özelliklerinin analizi. (Yüksek Lisans Tezi). Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Kırıkkale.
- Ongan, T. H., & Demiröz, D. M. (2010). *Akademik futbol: futbolda rekabet başarı ilişkisi* (Vol. 14). Hiperlink eğit. ilet. yay. san. tic. ve ltd. sti..
- Onur, B. (2011). Gelisim psikolojisi. Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.
- Öner Altıok, H. ve Üstün, B. (2014). Profesyonellik: Kavram Analiz. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*. 7. (2).
- Öngel, H. B. (1997). Sporda etik değerler açısından doping. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(2), 68-79.
- Özbek, O. (1999). Sporda etik dışı davranış alanları ve etik ilkeler. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 4(4). 38-50.
- Özcan, Ş. (2010). Etik Kavramı ve Tarihsel Gelişimi. Yayınlanmamış Ders Notu. SBE. İnönü Üniversitesi. Malatya. s.3.
- Özdemir, M. Ç. (2003). Öğretmenlik Mesleğine Giriş. Asil Yayıncılık. s.116-117.
- Özden, Y. (2003). Öğrenme ve öğretme. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Özeri, Z. N. (2004). Okul öncesi din ve ahlak eğitimi. İstanbul: DEM Yayınevi.
- Özkalp, E ve Kirel, Ç. (2011) Örgütsel davranış. Anadolu Üniversitesi Yayınları. Eskişehir. s.232.
- Özsoy, S., & Eskicioğlu, Y. (2007). Türkiye’de spor medyasında etik. *Kocaeli Üniversitesi İletişim Fakültesi Araştırma Dergisi*. 5(25). 45-64.
- Öztürk Y. (2006). Türk boks antrenörü profilini sportif başarıyla ilişkisi. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya.
- Öztürk F, Koparan Ş, Efe M (2008). Boks antrenör adaylarının problem çözme becerisi ve atılganlık düzeylerinin tespiti. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 21 (2). 447-459.
- Öztürk, E. G., Suveren, S., & Çolakoğlu, T. (2009). Türkiye’de doping, sporcuların doping bilgi düzeylerinin ölçülmesi (hentbol örneği). (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı. Ankara.
- Pala R. (2011). Boks milli takımının avrupa şampiyonasına hazırlık kampları süresince bazı fiziksel ve oksidatif stres parametrelerinin incelenmesi. (Doktora Tezi). Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Ens-

- titüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Pehlivan, Z. (2004). Fair-play kavramının geliştirilmesinde okul sporunun yeri ve önemi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. II (2). 49-53.
- Parlak, F. (2011). Ortaöğretim din kültürü ve ahlak bilgisi ders müfredatında ahlak ve değerler eğitimi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Penney, D.; Chandler, T. (2000). Physical education, what future(s)? *Sport, Education and Society*. 5-1. pp (71-87).
- Pieper, A., Sezer, G., & Atayman, V. (1999). Etiğe giriş. Ayrıntı.
- Rannou F, Prioux J, Zouhal H, Gratas- Delamarche P (2001). Physiological profile of handball players, *J. Sports Med. Phys Fitness*. 41(3): 349-353.
- Reilly, T. and Gilbourne, D. (2003). Science and Football: A Review of Applied Research in the Football Codes. *Journal of Sports Sciences*, 21, 693-705.
- Rhodes, M. L. (1985). Gilligan's theory of moral development as applied to social work. *Social Work*, 30 (2), March- April, 101-105.
- Rokeach, M. (1973). *The nature of the human values*. New York: The Free Press.
- Sarı, İ., Deryahanoğlu, G. (2019). Sporcularda ahlaktan uzaklaşmanın güdüsel iklim ve sporcuların önem verdikleri özellikler ile ilişkisi. *SPORMETRE*. 17(4). 91-104.
- Savaş, O. (2019). Üniversite öğrencilerinde ahlaki olgunluk, sosyal iyi oluş ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkilerin incelenmesi (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı. İstanbul.
- Savaş S. (2004). Sekiz Haftalık Sezon Öncesi Antrenman Programının Üniversiteli Erkek Boks, Taekwondo Ve Karate Sporcularının Fiziksel Ve Fizyolojik Özellikleri Üzerine Olan Etkileri. *Gazi Üniversitesi. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Ankara. Cilt 24 (3): 257-274.
- Seçer, Z., Sarı, H. (2006). Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden ve etmeyen çocukların ahlaki ve sosyal kural bilgilerinin çeşitli değişkenler açısından karşılaştırılması olarak analizi. *Milli Eğitim Dergisi*. 35(172). s.126-142.
- SCU (2007). A framework for thinking ethically, <http://www.scu.edu/ethics/practicing/decision/framework.html> 08.05.2020 da alındı.
- Senemoğlu, N. (2018). *Gelişim öğrenme ve öğretim, kuramdan uygulamaya*. Ankara: Anı Yayınları.

- Sevim, Y. ; Tuncel, F. ; Erol, E. ; Sunay, H. (2001). Antrenör Eğitimi ve İlkeleri. Ankara. Gazi Kitabevi.
- Sezer, U., Ektirici, A, Özbal, A.F., ve Atlı, K. (2015). Evaluation of the sportsmanship behaviors of the secondary school students in terms of different variables. *Journal of International Sport Sciences* 1(1).
- Sharma, M. (2020). Unit-9 Cognitive and moral development. (ss. 127-128) Indira Gandhi National Open University. New Delhi.
- Shields, D.L., Funk, C.D., Bredemeier, B.L. (2015). Predictors of moral disengagement in sport. *Journal of Sport and Exercise Psychology*. 37(6). 646-658.
- Shields, D.L., Lavoie, N.M., Bredemeier, D.L. And Power, F. C. (2007). Predictors of poor sportspersonship in youth sports: Personal attitudes and social influences. *Journal of Sport & Exercise Psychology*. 29(6). 747-762.
- Smith, A., Stewart, B., Oliver-Bennetts, S., McDonald, S., Ingerson, L., Anderson, A.(2010). Contextual influences and athlete attitudes to drugs in sport. *Sport Management Review*. 13. 181-197.
- Soygüden, A. (2019) Sporda yaşanan örnek etik davranışların toplumsal karakterin oluşmasına etkileri. *Helal ve Etik Araştırmalar Dergisi*. 1(1). 60-72.
- Soykan, 2009; Ziyak, 2011). Çabukluk ve süratte devamlılık çalışmalarının karate sporunda performans etkileri. (Yüksek Lisans Tezi). Haliç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı.İstanbul
- Sport, Ethics and Education. (1997). P. J. Arnold içinde, Sport, Ethics and Education (s. 68). Newyork: Cassell.
- Şukys, S., Jansonienė, A.J. (2012). Relationship between athletes' values and moral disengagement in sport, and differences across gender, level and years of involvement. *Education. Physical Training. Sport*. 84(1). 55-61.
- Şeker,İ., Uslu,T.(2020). Spor yapan ve spor yapmayan üniversite öğrencilerinin sosyal beceri, saldırganlık ve spor ahlakı düzeylerinin incelenmesi: Harran Üniversitesi Örneği. *Spor Eğitim Dergisi*. Cilt 4. Sayı 2. Sayfalar 172 – 189.
- Stølen, T., Chamari K., Castagna C., and Wisløff U. (2005). Physiology Soccer. *Sports Med* ; 35 (6): 501-536.
- Talbot, M. (2002). Teen angels. *The New Republic*. July (22). 34-41.

- Şafak, Z. (2008). İlköğretim okullarında çalışan öğretmenler ve yöneticilerin bilişsel ahlaki yargı yeteneklerinin çok boyutlu olarak incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Şengün, M. (2003). Ahlaki düşünce ve yargıları etkileyen bazı faktörlerin incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. On dokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Samsun.
- Tarhan, S. (2004). 'Farklı Yaş Gruplarındaki Lisanslı Tenisçilerin Reaksiyon Zamanlarının İncelenmesi. Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Antrenörlük Eğitimi. Ankara.
- Tanrıverdi, H. (2012). Sports ethics and violence. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5(8), 1071-1093. https://doi.org/10.9761/jasss_361
- Tekeli, H., (2017). Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersinde Sportmenlik Davranışlar Sergileme Düzeylerinin Bazı Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Tel, M. (2014). Türk toplum yaşantısında fair play. *International Journal Of Science Culture and Sport*. 2 (Specia Issue 1). 694-704.
- Topan, A. (2011). Ortaöğretim kurumlarında okullar arası futbol müsabakalarına katılan öğrencilerin fair play anlayışlarının kulüp deneyimlerine göre incelenmesi. (Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi) Gazi Üniversitesi. Ankara.
- Topbaşı, F. (2006). Okul öncesi dönem 6 yaş grubu çocukların törel (ahlaki) gelişiminde dramının yeri ve önemi. (Yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi. Ankara.
- Topkaya, İ. (2007). Hareket beden eğitimi spor üzerinde öğrenme ve öğretimin temelleri. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Tsai, E., & Fung, L., (2005). Sportspersonship İn Youth Basketball And Volleyball Players. *The Online Journal Of Sport Psychology*. 7 (2).
- Tsai, J.J., Wang, C.H., Lo, H.J. (2014). Locus of control, moral disengagement in sport, and rule transgression of athletes. *Social Behavior and Personality: an International Journal*. 42(1). 59-68.
- Tuncel, S. D., & Büyüköztürk, Ş. (2009). Antrenörlerin mesleki etik ilkeleri nelerdir? nasıl ölçülür? Ölçek geliştirme: ölçeğin geçerlik ve güvenilirliği. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 7(4). 159-168.

- Turan, S. (2020). Okul sporlarına katılan ortaöğretim öğrencilerinin sporda ahlaktan uzaklaşma durumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Spor Eğitim Dergisi*. 4(1). 8-19.
- Tutkun, E., Güner, B.Ç., Ağaoğlu, S.A., ve Soslu, R., (2010). Takım Sporları ve Bireysel Sporlar Yapan Sporcuların Saldırganlık Düzeylerinin Değerlendirilmesi. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*. 1(1): 23-29
- TÜBİTAK. Doping. *Bilim ve Teknik Dergisi (Yıldız Takımı)*. Sayı:4. Ankara. Eylül 2008. s.18
- Türkçapar, M. H., & Sargın, A. E. (2012). Bilişsel davranışçı psikoterapiler: tarihçe ve gelişim. *Bilişsel Davranışçı Psikoterapi ve Araştırmalar Dergisi*. 1(1). 7-14.
- Türksoy Işım, A , Güvendi, B , Toros, T . (2019). Amatör lig futbolcularında sporda ahlaktan uzaklaşma, güdüsel iklim ve karar verme. *International Journal of Social Sciences and Education Research*. 5 (1). 54-62. DOI: 10.24289/ijsser.483295
- Uluişik, V., (2015). Spor Yapan ve Yapmayan Ortaöğretim Öğrencilerinin Stres ve Saldırganlık Düzeylerinin İncelenmesi (Burdur İli Örneği). Yüksek Lisans Tezi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Ulusoy, A. (2002). Gelişim ve öğrenme. Ankara: Anı yayıncılık.
- Usa Weightlifting Federation (2013). Elit Kadın Ve Erkek Haltercilerin Beslenme Alışkanlıkları İle Kilo Ayarlama Ve Performans İlişkisi. (Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Besin Hijyeni Ve Teknolojisi Anabilim Dalı. Konya
- Ülgen, Hayri ve Mirze, S.Kadri (2004). İşletmelerde stratejik yönetim. İstanbul: Literatür Yayıncılık.
- Vygotsky, L. S. (1998). Düşünce ve Dil. (Çev. S. Koray). İstanbul: Toplum-sal Dönüşüm Yayınları.
- Wright, D., & Croxen, M. (1989). Ahlak yargısının gelişimi (çev. D. Öngen). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi. 22 (1). 289-310.
- Yıldıran, İ. (1993). Sporda Fair Play Kavramının Tarihsel Boyutları. Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri Teknolojisi Yayınları 3. Ankara. s. 174-179.
- Yıldırım, N.S.(2018). Gençlik ve spor merkezinde düzenlenen kurslara katılan gençlerin fair play davranışlarının bazı değişkenler açısından

- dan incelenmesi. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Muğla.
- Yıldırım, M., (2006), Adolesan erkek voleybolcuların beslenme ve antropometrik profilleri. (Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi.
- Yıldırım, Ş. (2016). Investigation of people's moral attitude who came to the sports center. Master's Thesis. Mehmet Akif Ersoy University Education Teaching Science of Physical Education and Sport. Burdur.
- Yıldırım, Y (2007). Türkiye'de performans tenisi yapan sporcuların tenise başlama nedenleri ve beklentileri. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Yönetim Bilimleri Anabilim Dalı. Ankara.
- Yıldız, E. (2019). Takım Sporları Yapan ve Spor Yapmayan 10-12 Yaş Çocukların Sosyal Beceri Düzeylerinin Karşılaştırılması (Yüksek Lisans Tezi). Sağlık Bilimleri Enstitüsü).
- Yılmaz, S. (2013). Spor Yapan ve Yapmayan Ortaöğretim Öğrencilerinin Empatik Eğilimleri İle Saldırganlık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (İstanbul İli Bayrampaşa İlçesi Örneği). Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yoncalık, O; Gündoğdu C.(2007). Sporda Ahlaki Bir Sorun Olarak Doping. Elazığ.
- Yücel, A. S., Atalay, A., & Gürkan, A. (2015). Factors affecting violence and aggression in sports. International Journal of Psychiatry And Psychological Researches. 2(2). 68-90. <https://doi.org/10.17360/UHPPD.201529603> Copyrights
- Yücesir, İ.(2004). Doping Suçu; doping madde ve yöntemleri. doping ve futbolda performans arttırma yöntemleri. Atasü, T. (Ed.). İstanbul: Form Reklam Hizmetleri. s.41-42.
- Zimbardo, P.G. (1995). The psychology of evil: A situationist perspective on recruiting good people to engage in anti-social acts. Japanese Journal of Social Psychology. 11. 125-133.
- http://tdk.gov.tr/?option=com_karsilik&view=karsilik&kategori1=abecesel&kelime2=A, (11.12.2015).
- http://tr.wikipedia.org/wiki/2011_T%C3%BCrk_futbolu_%C5%9Fike_davas%C4%B1, Erişim: 14.10.2020